

Møbler og indretning

Denne DCUM-vejledning handler om møbler og indretning på uddannelsessteder.

Vejledningen beskriver hvorfor gode og korrekte møbler, og god indretning er vigtig på uddannelsessteder. Den beskriver, hvad god ergonomi er, og hvad man skal være opmærksom på i forbindelse med brug af møbler samt indkøb af møbler på uddannelsessteder. Herudover beskrives krav og regler på området. Slutteligt gives gode råd og anbefalinger.

DCUM-vejledningen tager udgangspunkt i elever og studerendes og andre uddannelsesdeltageres ret til et sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt undervisningsmiljø, der fremmer deres mulighed for trivsel, sundhed, udvikling og læring, og som omfatter det fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

Vejledningen skal støtte de undervisningsmiljøansvarlige i arbejdet med korrekte møbler og arbejdsstillinger for elever og studerende, som en del af arbejdet for et godt undervisningsmiljø. DCUM-vejledninger er baseret på undervisningsmiljølovens regler, på regler i anden lovgivning og på DCUM's viden om og erfaring med undervisningsmiljøforhold.

Møbler og indretning

Møbler skal støtte kroppens behov for variation samt gode og ergonomisk korrekte stå- og sidde-muligheder. Varierende undervisningsformer kræver fleksible møbler, hvor fx stole og borde kan indstilles til den enkelte elev og studerende.

Møblers virkning på trivsel og læring

Ergonomisk korrekte møbler, der kan tilpasses den enkelte, er en forudsætning for ubesværede arbejdsstillinger for elever og studerende. Dårligt tilpassede møbler kan give fysiske gener som rygproblemer, muskelspændinger, uro i ben og fødder samt hovedpine, hvilket vil påvirke den enkeltes generelle trivsel og koncentration og dermed udbytte af undervisningen.

Der er flere parametre, der stiller øgede krav til uddannelsesstedets møbler. Her kan nævnes, at differentierede undervisningsformer og hensyn til elevers og studerendes forskellige måder at lære på betyder, at der bør være mulighed for forskellige arbejdsstillinger for den enkelte elev og studerende. I forhold til differentierede undervisningsformer, samt elevers og studerendes forskellige måder at lære på, er det sandsynligt, at den måde, man pædagogisk og didaktisk vælger at gennemføre undervisningen på, opnår størst succes, hvis møblerne understøtter de valg, der er truffet.

Øget brug af digitale hjælpemidler såsom bærbare computere og tablets vil stille krav til, hvordan elevers og studerendes møbler er designet. Flere af de møbler, der findes på uddannelsesstederne, er tænkt brugt i en mere analog læringssituation, end den virkelighed mange elever og studerende i dag befinder sig i. Det kan betyde, at eksempelvis korrekt ergonomi er vanskelig at opnå.

Specifikt for folkeskolen gælder det, at indførelsen af helhedsskolen medfører en mere intensiv brug af de fysiske rammer herunder møbler og inventar. Det øger kravene til mulighed for variation i løbet af dagen.

FRIE SKOLERS
LÆRERFORENING

Indretning

Skolens eller uddannelsesstedets rum skal opfylde én eller flere bestemte funktioner: klasseundervisning, holdundervisning, gruppearbejde, individuel fordybelse, pauser osv. Derfor er der mange hensyn at tage, når rummene indrettes. Det betyder, at rummene med fordel kan indrettes forskelligt, så de kan bruges i overensstemmelse med de behov, der er, hvad enten det drejer sig om undervisning, gruppearbejde, koncentrationsarbejde eller pause. God indretning handler ikke kun om at skabe rammen om dagligdagens aktiviteter. Det handler også om at skabe den rette stemning, fordi rummets stemning påvirker os psykisk og sætter os i et bestemt humør.

På flere skoler og uddannelsessteder skal rummene kunne indgå i flere forskellige rumlige sammenhænge og bruges til såvel undervisning som studiearbejde og fritidsaktiviteter. Det stiller krav til en større grad af fleksibilitet i indretningen.

Det er også af stor betydning, at der er gode og attraktive studiearbejdspladser. Studie- arbejdspladser kan understøtte moderne læringsformer, skabe socialt og fagligt netværk og dermed være med til at skabe et bedre studiemiljø og mindske frafald.

Indkøb af nye møbler

Når skolen eller uddannelsesstedet skal vælge nye møbler, bør elever, studerende, undervisere og fysioterapeut/ergoterapeut inddrages. Flere selvejende institutioner og nogle kommuner har egne fagekspertes tilknyttet, og flere møbelproducenter er interesseret i at samarbejde om udvikling af skole- og uddannelsesmøbler. Man bør her se på skolen eller uddannelsesstedets samlede behov for møbler og inventar i sammenhæng med de aktuelle visioner og strategier for undervisning, læring og trivsel.

Af konkrete overvejelser bør man som minimum have afklaret, hvilke behov møblerne skal opfylde i forhold til:

Placeringsmuligheder, funktionsbehov, kvalitet og pris, møblernes indstillingsmuligheder, ergonomiske kvaliteter, materialer og holdbarhed, rengøringsstandarder, forventet brugeradfærd samt brugernes alder og højde mv.

Undervisningsmiljøloven

Undervisningsmiljøloven siger, at elever og studerende har ret til et godt undervisningsmiljø, så undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Herudover skal undervisningsmiljøet også fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø.

Loven stiller dermed direkte krav til, at møblerne er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Møblerne skal samtidig som en del af undervisningsmiljøet fremme elever og studerendes mulighed for udvikling og læring.

Konkrete krav til toiletforhold

Ifølge branchearbejdsmiljørådets vejledninger er offentlige arbejdsgivere forpligtede til at købe udstyr, der opfylder anerkendte normer og standarder.

Når skoler køber nye skolemøbler, skal de dermed opfylde følgende standarder:

- DS/ENV 1729-1:2008 om funktionelle mål på borde og stole til uddannelsesinstitutioner.
- DS/ENV 1729-2:2012 om sikkerhedskrav og prøvningsmetoder på borde og stole til uddannelsesinstitutioner.

Der findes ligeledes sikkerhedskrav for eksempelvis brand og tilgængelighed, som man altid skal efterleve ved valg af møbler samt indretningen med disse.

I forhold til den specifikke indretning af undervisningslokaler mv. findes der ingen konkrete regler. Skoler og uddannelsessteders bygninger og opholdsarealer skal dog være indrettet på en sådan måde, at de er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. Det påhviler de ansatte, lærere og undervisere at henlede de rette myndigheders opmærksomhed på eventuelle faremomenter. For folkeskoler er det gældende, at bygninger og disses indretning er kommunalt ansvar, der således ikke reguleres på statsligt niveau.

I de tilfælde hvor elever og studerende er underlagt arbejdsmiljøloven og arbejdsmiljølovens udvidede område, kan det have betydning for krav til møbler og indretning se mere under følgende to At-vejledninger:

- Arbejdsrum på faste arbejdssteder At-vejledning A.1.11, Juni 2007
- Faste arbejdssteders indretning, At-vejledning A.1.9, Marts 2003

Se også DCUM-vejledning U. 8. 1 Arbejdsmiljølovens udvidede område.

STANDARDERNE KAN
FINDES PÅ WWW.DS.DK

BRIO KAP. 3.2 OG KAP 5

FORSIKRING OG
PENSION, 2011

DCUM anbefaler

Følg altid gældende standarder på området i dette tilfælde 1729-1 og 1729-2, som handler om møbler, stole og borde til uddannelsesinstitutioner.

Brug gældende AT-vejledninger og -meddelelser om møbler og indretning

Arbejdstilsynet har udarbejdet flere AT-vejledninger samt AT-meddelelser, der direkte beskriver emner inden for Arbejdsrum og faste arbejdssteders indretning.

Brug "Når klokken ringer"

Branchemiljørådet Undervisning & Forskning har udgivet branchevejledningen "Når klokken ringer." Det er en branchevejledning, som beskriver både arbejdsmiljølovgivningens krav og de standarder, som arbejdsgivere og faglige organisationer inden for undervisningsområdet er enige om at anbefale. Vejledningen indeholder information om krav og normer til de enkelte lokaler, gældende for grundskolen og det almene gymnasium, men er også relevant for øvrige gymnasiale uddannelser. Hæftet kan fungere som et opslagsværk for lærere, der underviser i lokaler hvor der stilles særlige krav til sikkerhed. Samtidig kan vejledningen bruges af skolens ledelse i forbindelse med indkøb, indretning, vedligeholdelse af bygninger mv. Vejledningen kan også anvendes på forvaltnings- og projekteringsniveau, når der skal bygges nyt eller renoveres.

God ergonomi

Sørg for at stole og borde passer til brugernes størrelse, og at de er indstillet ergonomisk korrekt. Kroppen har godt af bevægelse, og derfor bør møblerne give forskellige bevægelsesmuligheder i løbet af dagen.

Understøt forskellige måder at lære på

Sørg for, at møblerne kan imødekomme forskellige undervisningsformer, læringsstile samt understøtte brugen af digitale hjælpemidler. Af hensyn til elever og studerendes forskellige måder at lære på, bør der være mulighed for forskellige arbejdsstillinger for den enkelte elev og studerende.

Baggrund

Retskilder

Byggeloven (Bekendtgørelse af byggeloven): LBK nr. 1185 af 14. oktober 2010

Bygningsreglementet 2010 kapitel 2.3 samt kapitel 5

Undervisningsmiljøloven (Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø):
Lov nr. 166 af 14. marts 2001

Litteratur

Ahlmann, Lise: Bevægelse og udvikling, Christian Ejlers forlag, 2006

At-vejledning A.1.11 Arbejdsrum på faste arbejdssteder, juni 2007

At-vejledning A.1.9 Faste arbejdssteders indretning, marts 2003

Blenstrup, Tina Skaarup: Bevægelse er fundamental for børn, 2003

Branche Arbejdsmiljø Rådene, Undervisning og forskning : Når klokken ringer.

Branchevejledning til grundskolen og det almene gymnasium (STX), ny udgave 2012

Bygningsstyrelsen: Strategisk brug af studiearbejdspladser

Dansk Standard, DS/EN 1729-: Møbler - Stole og borde til uddannelsesinstitutioner -
Del 1: Funktionelle mål, 2008

Dansk Standard, DS/EN 1729-2: Møbler - Stole og borde til uddannelsesinstitutioner -
Del 2: Sikkerhedskrav og prøvningsmetoder, 2012

Erhvervs- og Byggestyrelsen: Modelprogram for folkeskolen, 2010

Frie skolars lærerforening: Computere i skolen gør ondt på eleverne

SBi: Undervisningsbyggeri: Skolen og forsikring

Svendsen, Poul: Skolemiljø: en håndbog om skolens fysiske miljø, Suenson, 1979